



Φρούριο  
Παλαμήδι  
Ναυπλίου

3ο  
Δημοτικό  
Σχολείο  
Ναυπλίου

Παλαμήδι:  
Ο δικός μας  
Τιτανικός

## Συμμετέχοντες

**Σχολείο: 3<sup>ο</sup> Δημοτικό Ναυπλίου**

Τάξη / Τμήμα: Στ1

Αριθμός μαθητών: 17

Αριθμός παλινοστούντων / αλλοδαπών μαθητών: 3

Χώρες προέλευσης των παλινοστούντων / αλλοδαπών μαθητών: Συρία, Αλβανία

**Σύντομη περιγραφή του προφίλ της τάξης και της κατάστασης που διαμορφώνεται:** Οι μαθητές είναι ιδιαίτερα συνεργάσιμοι. Έχουν μεγάλη εμπειρία από την υλοποίηση σχεδίων εργασίας, έχουν συμμετάσχει 2 φορές στο πρόγραμμα “teachers4Europe” και έχουν βραβευθεί από το θεσμό «Αριστεία στην εκπαίδευση». Οι σχέσεις μεταξύ τους είναι σε γενικές γραμμές πολύ καλή. Οι τρεις αλλοδαποί μαθητές δεν αντιμετωπίζονται με προκατάληψη, αφού άλλωστε είναι μαζί με τους υπόλοιπους μαθητές από την Α΄ τάξη.

**Όνομα εκπαιδευτικού:** Χρύσα Σαββάκη

**Μουσείο: Φρούριο Παλαμήδι στο Ναύπλιο**

*Κτίρια που έγιναν αντικείμενα διαπραγμάτευσης:*

Προμαχώνες Μιλτιάδη και Αγίου Ανδρέα.

*Διαπολιτισμική δυναμική που διακρίνεται στα συγκεκριμένα αντικείμενα:*

Πρόκειται για οχυρωματικό συγκρότημα που χτίστηκε στον ελλαδικό χώρο υπό την εποπτεία Ενετών (Agostino Sagredo, ο κτήτορας) με Γάλλους μηχανικούς (Giachich, La Salle), κατελήφθη ημιτελής και συμπληρώθηκε από Οθωμανούς, και τελικά κατελήφθη κατά τον αγώνα της Ανεξαρτησίας από Έλληνες. Οι αλλαγές στις ονομασίες των Προμαχώνων ανάλογα με τις περιόδους κτήσης του φρουρίου, αλλά και οι χώροι λατρείας ή τα σύμβολα αποτελούν έντονα στοιχεία διαπολιτισμικότητας.

Παραδείγματα: Το ναΐδριο που σήμερα είναι αφιερωμένο στη μνήμη του Αγίου Ανδρέα, ενός ορθόδοξου αγίου που οι Έλληνες θεώρησαν ότι βοήθησε στην κατάληψη, αρχικά κατασκευάστηκε ως ρωμαιοκαθολικός ναός αφιερωμένος στον St. Girardo (Άγιο Γεράρδο), προστάτη της οικογένειας των Σαγρέδων (έγινε ιδιαίτερη αναφορά στα ανάγλυφα γιαταγάνια - σύμβολα δύναμης - στα τμήματα που συμπλήρωσαν οι Οθωμανοί μετά την κατάκτηση του Παλαμηδιού). Επίσης, ο λέων που κοσμεί την πύλη του κεντρικού Προμαχώνα αποτελεί σύμβολο του Ευαγγελιστή

Μάρκου, προστάτη της Βενετίας, αλλά ταυτόχρονα και διαχρονικό οικόσημο-σύμβολο δύναμης, η πρώτη μαρτυρία του οποίου δίνεται στην Πύλη των Λεόντων στις γειτονικές και πολύ γνωστές σε όλους Μυκήνες. Η αναγνωσιμότητα του συμβόλου ως όχι θρησκευτικού αλλά συμβόλου ισχύος, συνετέλεσε και στη μη αποξήλωσή του από τους Οθωμανούς.

**Όνομα αρχαιολόγου:** Γεώργιος Τσεκές.

## Στόχοι

- Να γνωρίσουν οι μαθητές το φρούριο που δεσπόζει πάνω από την πόλη του Ναυπλίου και αντικρίζουν κάθε μέρα από το προαύλιο του σχολείου.
- Να εκτιμήσουν την τοπική ιστορία.
- Να αναγνωρίσουν τη σημαντικότητα των μνημείων και την αλλαγή της χρήσης τους στην πορεία του χρόνου.
- Να κατανοήσουν τα κοινά στοιχεία κατασκευής φρουρίων σε διαφορετικές χώρες και διαφορετικούς πολιτισμούς.
- Να δράσουν βιωματικά.
- Να έρθουν σε επαφή την τέχνη.

## Σύνδεση με Πρόγραμμα Σπουδών

Το συγκεκριμένο πρόγραμμα εντάσσεται σε ένα ευρύτερο πλαίσιο μελέτης της τοπικής ιστορίας.

## Δράσεις

Μετά την παρακολούθηση της ημερίδας «Σχολικές επισκέψεις σε μουσεία στο πλαίσιο της διαπολιτισμικής εκπαίδευσης», που πραγματοποιήθηκε στο Βυζαντινό και Χριστιανικό Μουσείο της Αθήνας και διοργανώθηκε από την υποδράση 9.5 «Εκπαιδευτικές Επισκέψεις Μαθητών» της πράξης «Εκπαίδευση Αλλοδαπών και Παλιννοστούντων Μαθητών», ενημέρωσα τους μαθητές του τμήματος για το συγκεκριμένο πρόγραμμα.

Από το σύνολο της τάξης αποφασίστηκε η μελέτη του Παλαμειδίου από ιστορική και αρχιτεκτονική άποψη και η δημιουργία μιας ηλεκτρονικής παρουσίασης με χρήση του προγράμματος Power point για τη διάχυση της αποκτηθείσας γνώσης στους υπόλοιπους μαθητές του σχολείου.

### Πορεία δραστηριοτήτων

- Προκειμένου οι μαθητές να αντλήσουν πληροφορίες για τη δημιουργία του power point, επισκεφθήκαμε τη βιβλιοθήκη του σχολείου μας και βρήκαμε βιβλία που σχετίζονται με το θέμα μας.
- Οι μαθητές άντλησαν πρόσθετες πληροφορίες από το διαδίκτυο. Στο εργαστήριο Πληροφορικής χωρίστηκαν σε πέντε ομάδες των τριών ή τεσσάρων ατόμων. Κάθε ομάδα ήταν υπεύθυνη για ένα ή δύο θέματα.

Συγκεκριμένα:

Ομάδα 1: Ονομασία, Ιστορικό πλαίσιο.

Ομάδα 2: Οχύρωση, Προμαχώνες.

Ομάδα 3: Σύγχρονη εποχή.

Ομάδα 4: Φρούρια σε άλλες χώρες.

Ομάδα 5: Το τραγούδι στην τέχνη.

Για τη δημιουργία της παρουσίασης χρησιμοποιήθηκε επίσης το υλικό από το πρόγραμμα Μελίνα που μας παραχώρησε ο αρχαιολόγος, ο οποίος ήταν και ο δημιουργός του.

Στις αρχές Φεβρουαρίου επισκέφθηκε το σχολείο μας ο αρχαιολόγος, ο οποίος μας παρουσίασε σε διαφάνειες δική του δουλειά για το συγκεκριμένο θέμα. Μίλησε με τα παιδιά για τη σημαντικότητα του φρουρίου στη διάρκεια της ιστορίας και ανασκεύασε ιστορικές ανακρίβειες που σχετίζονται με αυτό. Την ίδια μέρα επισκέφτηκα το Παλαμήδι με τον κύριο Τσεκέ για μια πρώτη ανάγνωση του χώρου. Αποφασίσαμε κατά την επίσκεψή μας με τους μαθητές να εστιάσουμε σε δύο από τους εννιά προμαχώνες: του Μιλτιάδη και του Αγίου Αντρέα.

- Στις 17 Φεβρουαρίου πραγματοποιήσαμε την πρώτη επίσκεψη με τους μαθητές. Μελετήσαμε λεπτομερώς μόνο τον προμαχώνα του Μιλτιάδη. Τα παιδιά ενημερώθηκαν από τον αρχαιολόγο για την αρχιτεκτονική του φρουρίου και του συγκεκριμένου προμαχώνα. Εστίασαμε επίσης στα αμυντικά μέσα και στη χρήση του στη διάρκεια της ιστορίας.



Πρώτη επίσκεψη στο Παλαμήδι: προμαχώνας του Μιλτιάδη

Οι μαθητές ταξίδεψαν σε τρεις διαφορετικές εποχές με βιωματικά παιχνίδια.

- 1714: Χτίσιμο του Προμαχώνα: Θεατρική αναπαράσταση του διαλόγου του Σαγρέδου, Προβλεπτή (Διοικητή) του Ναυπλίου, με τους μηχανικούς Κορονέλι, Τζιάνσιξ και Λασάλ, οι οποίοι έχουν αναλάβει το έργο της οχύρωσης (Δραστηριότητα 1, από το φυλλάδιο για το μαθητή του προγράμματος Μελίνα).
- Περίοδος Τουρκοκρατίας. Οι μαθητές χωρίστηκαν σε δύο ομάδες: υπερασπιστές και επιτιθέμενοι. Οργάνωσαν οι μεν την άμυνά τους και οι δε την επίθεσή τους για να γίνει κατανοητό ότι ο Προμαχώνας, όπως και ολόκληρο το φρούριο, ήταν κατασκευασμένα με τέτοιο τρόπο ώστε ήταν αδύνατο να πέσει στα χέρια του εχθρού. Πράγματι, το Παλαμήδι αν και άλλαξε αρκετές φορές χέρια, σε καμία περίπτωση αυτό δεν έγινε μετά από μάχη, αλλά μόνο από προδοσία. Γι' αυτό, όπως ανέφερε και ο αρχαιολόγος, μοιάζει με τον Τιτανικό. Είχαν προβλεφθεί όλοι οι κίνδυνοι, εκτός από τον απρόβλεπτο παράγοντα.
- Περίοδος 1840-1920: Ο χώρος είχε διαμορφωθεί σε χώρο φυλακής και εκτελέσεων των βαρυποινιτών. Οι κρατούμενοι κατασκεύαζαν

μικροαντικείμενα τα οποία πουλούσαν σε επισκέπτες, κυρίως Ευρωπαίους. Οι μαθητές πραγματοποίησαν θεατρική απόδοση μια τέτοιας συναλλαγής.

- Στις 9 Απριλίου πραγματοποιήσαμε τη δεύτερη επίσκεψη στο Παλαμήδι. Αυτή τη φορά ο αρχαιολόγος μάς ξενάγησε στον Προμαχώνα του Αγίου Ανδρέα. Οι μαθητές ενημερώθηκαν για τα αμυντικά μέσα του Προμαχώνα, το εκκλησάκι του Αγίου Ανδρέα και την υποτιθέμενη φυλακή του Κολοκοτρώνη.



Δεύτερη επίσκεψη στο Παλαμήδι: προμαχώνας του Αγίου Ανδρέα



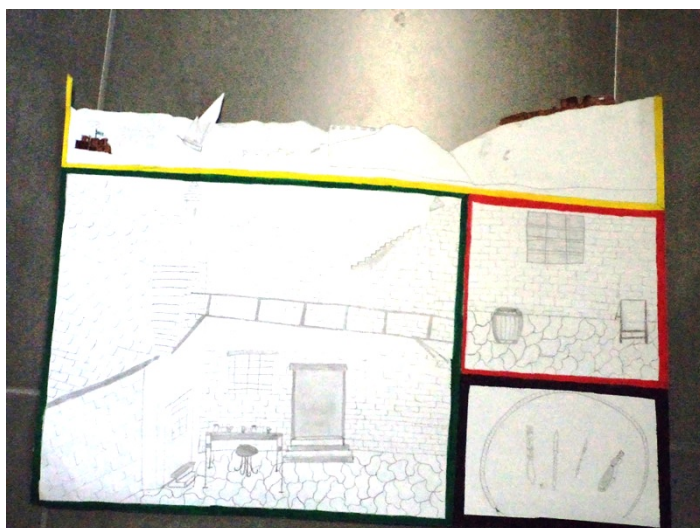
Δεύτερη επίσκεψη στο Παλαμήδι: εκκλησάκι του Αγίου Ανδρέα

### Διαπολιτισμική προσέγγιση

Στο διάστημα πριν, ανάμεσα και μετά τις επισκέψεις οι μαθητές δούλευαν για τη δημιουργία της παρουσίασης. Αφού ολοκληρώθηκε η παράθεση πληροφοριών σχετικά με το Παλαμήδι και αφού είχε προηγηθεί η συζήτηση για τη χρήση, τη σημαντικότητα και τη διαχρονικότητα των φρουρίων στους λαούς ανά τους αιώνες, οι μαθητές έψαξαν για σχετικά μνημεία στις χώρες καταγωγής τους. Μελετήσαμε στοιχεία σχετικά με τα φρούρια που βρήκαν και εντοπίσαμε ομοιότητες και διαφορές σχετικά με την αρχιτεκτονική και τη χρήση τους.

### Εικαστική προσέγγιση

Παρουσιάστηκαν στους μαθητές πίνακες διαφόρων ζωγράφων με θέμα το Παλαμήδι. Συζητήσαμε για τη διαφορετική προσέγγιση του καθενός. Στη συνέχεια, τα παιδιά χωρίστηκαν σε 4 ομάδες και απέδωσαν με το δικό τους τρόπο το φρούριο μέσω της ζωγραφικής.





Το Παλαμήδι: ομαδικές ζωγραφικές δημιουργίες στο σχολείο.

## Αξιολόγηση

Οι μαθητές του ΣΤ'1 παρουσίασαν το power point που δημιούργησαν σε άλλους μαθητές του σχολείου. Μετέφεραν τις γνώσεις που απέκτησαν όλο αυτό το διάστημα και παρουσίασαν τα ζωγραφικά τους έργα.